

Od táborů k pohodlí: Jak IOM a Naděje pomohly uprchlíkům z Ukrajiny k lepšímu ubytování

Téměř dvě stovky uprchlíků z Ukrajiny pobývaly v letních ubytovacích zařízeních u Litoměřic v Česku, zcela nevhodných pro život v zimních měsících. To, že podmínky jsou velmi podprůměrné, už prosáкло na veřejnost, ale jakékoli řešení se zdálo složité a nikomu se ho nechtělo realizovat. Když se zprávy o tomto nevyhovujícím ubytování dostaly k IOM Česko, okamžitě se jednalo.

„Zavolala mi pracovnice z IOM, ptala se na situaci a nabídla podporu s poskytováním pomoci uprchlíkům v kempu,“ vzpomíná Lucie Putnová z nevládní organizace Naděje, která v regionu působí. „O špatné situaci, která tam panuje, jsme skutečně věděli. Navštěvovali jsme to místo, byli jsme s těmi lidmi v kontaktu, znali jsme jejich příběhy. Ale neměli jsme finanční, materiální ani personální kapacity na to, abychom něco skutečně změnili. IOM ČR nás podpořila a pomohla nám přesunout lidi do lepších podmínek. Pomohli nám ale i psychicky, protože byli první organizací, která se o situaci opravdu zajímala a nabídla podporu,“ dodává Lucie.

V táboře Horní Vysoké se čtyři rodiny pocházející z různých oblastí Ukrajiny spojily v komunitu. Těchto 18 lidí si navzájem důvěřuje a podporuje se, společně se starají o děti a sdílejí své emoce – jako jedna velká rodina. Proto byli vděční zaměstnancům *Naděje*, kteří je dokázali společně ubytovat v hotelu *Magnolia* v Roudnici nad Labem.

Natalia přijela z Chersonu koncem května 2022 se svou starou matkou a třemi dětmi. Jedno z nich, osmiletá Nastia, má Downův syndrom.

Kvůli válce se rodina několikrát pokusila opustit území okupované Ruskem. Následovala dlouhá cesta do Česka. Po tom všem, co přežili, se kemp, kde strávili čtyři měsíce, nezdál být špatným místem. „*Nemůžu říct, že by podmínky byly špatné, ale kemp je určený na léto. Když přišel podzim, mrzli jsme. Dalším problémem byla jeho odlehlost. Jediný autobus do nedalekého města odjížděl v sedm ráno a vracel se ve čtyři odpoledne, takže když synovi v poledne skončilo vyučování, musel na autobus čekat čtyři hodiny. V okolí nebyly žádné obchody, lékárny ani nemocnice. Co máte dělat, když vaše dítě onemocní?*“

V odlehlých ubytovacích zařízeních byl problém získat i humanitární pomoc. „*Jídlo, kuchyňské potřeby, hygienické potřeby a oblečení nám přivezla organizace Naděje,*“ vzpomíná Natalia. „*Jednoho dne nám Martina [Martina Rulfová, koordinátorka z Naděje] zavolala a požádala nás, abychom se připravili na zítřejší autobus. Nevěděli jsme, co nás čeká, a měli jsme velké obavy. Druhý den, 30. září, jsme přijeli do hotelu Magnolia. Bylo tam topení, teplá voda a Wi-Fi připojení. Tereza, správkyň hotelu, byla moc milá. Školy, lékárny a nemocnice na dosah ruky... Nemohli jsme uvěřit, že se nám to nezdá!*“

Foto Natalia 1: Natalia a její děti jsou v novém bydlení mnohem šťastnější.

Po osvobození v listopadu 2022 bylo Nataliino rodné město nadále vystaveno každodennímu ostřelování z území okupovaných Ruskem. „*Ráno se probudíte a první, co uděláte, je, že si přečtete zprávy. Co tu noc zasáhlo? Stojí ještě náš dům? Jsou naši příbuzní naživu? Trhy, obytné domy, nemocnice, porodnice,*

školy... Den za dnem ničí naše město. V Chersonu byla první inkluzivní škola, kam měla chodit Nastia. Zničili ji. Stadion, kde Danylo, můj starší syn, hrál fotbal, byl také zničen ruskou raketou."

Foto Natalia 2: *Nataliina dcera Nastia našla místo v české inkluzivní škole a její syn Danylo místo, kde může hrát fotbal.*

Nyní Nastia navštěvuje inkluzivní školu v Roudnici nad Labem a Danylo zde hraje fotbal. „*Děti mají výukový program s extra hodinami češtiny. Jsme vděční České republice, že nás ochránila, dala nám všechno – jídlo, bydlení, vzdělání a lékařskou péči pro děti,*“ říká Natalia.

Olena spolu se svou starší matkou a šestnáctiletým synem pocházela z Kostiantynivka v Doněcké oblasti. Dne 24. února 2022, v den, kdy začala plná agrese na Ukrajině, zemřel Olenin otec. „*Chvilí trvalo, než jsme se vzpamatovali. Když jsme se rozhodli opustit náš domov, bylo už kolem nebezpečno. Na kramatorské nádraží jsme přijeli 7. dubna. Byl to zázrak, že jsme jeli vlakem a nezůstali tam přes noc.*“ Vlak byl v té době v provozu. Následující den, 8. dubna, zahynulo na nádraží v důsledku ruského raketového útoku 60 lidí.

Foto Nina 2: *Nina, matka Oleny, vaří v hotelové kuchyni.*

Po čtyřech měsících v táboře v Horní Vysoké se Olena ráda přestěhovala do Roudnice nad Labem. „*V táboře byla zima, nebyly tam obchody, lékárny, školy ani pracovní příležitosti,*“ říká. Na Ukrajině Olena pracovala v továrně na cukrovinky. V Roudnici nad Labem si také našla práci cukrářky. I když ji po zkušební době propustili, je si jistá, že si najde jinou oficiální práci. Pro Ninu, čtyřiašedesátiletou Oleninu matku, je mnohem větším problémem sehnat práci a naučit se nový jazyk.

Naproti tomu adaptace šestnáctiletého syna Oleny na nové prostředí probíhá hladce. Umí dobře mluvit česky, našel si mnoho českých kamarádů a připravuje se na vstup na technickou školu a na dráhu stavebního dělníka.

Foto Olena 1: Olena: „ V Magnolii máme všechno. O životě na tak krásném místě jsme mohli jen snít, ale každý den, každou hodinu myslíme na návrat domů.“

Serhij a Inna

Serhij, Inna a jejich tři děti přijeli do Horního Vysokého v polovině září. Pocházejí z vesnice Mala Bilozerka v Záporožské oblasti, z místa, jak Serhij hrdě uvádí, kde se nachází nejkvalitnější železná ruda na světě. Stejně jako jeho otec i Serhij dlouhá léta pracoval v dole, zatímco Inna vařila v důlní jídelně. Po dvou měsících strávených pod ruskou okupací se rodině podařilo dostat do Záporoží, města kontrolovaného Ukrajinou.

„Když okupace začala, většina okolních nemocnic byla zavřená. Abyste se dostali k lékaři, museli jste překonat nejméně deset kontrolních stanovišť. A my jsme zrovna měli rodit Lízu,“ vzpomíná Serhij. *„Liza se narodila v Záporoží, ale nemůžu říct, že by její první týdny byly bezpečné. Nikdy nezapomeneme, jak nám "blahopřáli" ke Dni nezávislosti Ukrajiny. Spolu s našimi dětmi, nejmladšímu byl teprve měsíc, jsme kvůli ostřelování strávili celý den na chodbě.“* To byl den, kdy se rozhodli přestěhovat na bezpečnější místo.

V době, kdy byla rodina ubytována v táboře v Horním Vysokém, byly Lize pouhé dva měsíce. Pobyt ve spartánských podmínkách tábora byl náročný. *„Majitel nám nedovolil zapnout topení. Řekl, že nám naučtuje 500 korun za den, pokud ho zapneme. Pořád jsme měli na sobě bundy a Lize jsme museli na ruce navlékat ponožky. Aby jí bylo teplo, udělali jsme si z palandy "stan" a pověsili prostěradla. Kolem dokola jsme jí pokládali lahve s horkou vodou. Nemohli jsme se sprchovat, protože tam nebyl přívod teplé vody,“* říká Serhij. *„Skoro všichni měli kašel a rýmu. Bylo děsivé zůstat tak daleko od jakékoli lékařské péče,“* dodává jeho žena.

Po přestěhování do Roudnice nad Labem se všichni cítili lépe. Trvalo necelý týden, než se podařilo najít školu pro starší děti, které nyní umí česky tak dobře, že pomáhají rodičům vyplňovat dokumenty a komunikovat s lékaři. Jejich nejstarší, čtrnáctiletá dcera, která má problémy se srdcem, prošla důkladnou lékařskou prohlídkou a nyní se jí dostává odborné péče.

Serhij si stále hledá oficiální zaměstnání, přičemž většinou vykonává pomocné práce, jako je zvedání těžkých předmětů ve skladu. *„Kvůli jazykové bariéře vás mohou podvést,“* říká a dodává, že jednou podepsal smlouvu, která se zdála být falešná.

Foto Serhii & Inna 1: *Serhii a Inna jsou spokojeni s podmínkami v hotelu Magnolia.*

Martina Rulfová, koordinátorka pomoci ukrajinským občanům v Naději, dojíždí do hotelu Magnolia každý týden. Spolu se svými kolegy pomáhá rodinám ubytovaným v hotelu s překlady, vyplňováním úředních formulářů a objednáváním k lékařům. „*Po roce se mnozí uprchlíci osamostatnili, ale ti nejzranitelnější z nich, jako jsou rodiny s malými dětmi nebo s postiženými osobami, stále potřebují podporu. Mnozí z těch, kterým je více než 60 let, ale nedosáhli důchodového věku, mají problémy s hledáním práce.*”

„*Díky podpoře IOM se nám podařilo najít pro tyto lidi důstojné životní podmínky. IOM pomohla nejen s přesídlením, ale také vyčlenila peníze na vybavení kuchyně, lednice, tonometr a glukometr. Důležité také bylo, že lidé, kteří do Česka přijeli jen s malými kabečkami, dostali poukázky a po několika měsících používání věcí z druhé ruky si mohli vybrat alespoň něco nového,*” říká Martina Rulfová.

Foto Martina & Lucie: *Starší paní byla nabídnuta práce 60 km od města. Martina Rulfová a Lucie Putnová z Naděje kontrolují nabídnutou smlouvu a vypočítávají, kolik dostane s ohledem na daně a cestovní náklady.*